

Insan Hakların Cümlä Deklaratiyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararinnan 1948 yılda dekabrının onunda

Respublika Moldovadaki Insan hakları merkezi

Basılêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onnarın birtakım hem ayırılmaz hakların tannıması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnäâ usluluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insannın üzünü, hem ani ölä bir dünnäâ kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları lääzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani lääzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinähem da adamnarlan karlıların birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesina yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmäâ; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmısı bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirer bu Insan Hakların Cümlä Deklaraŧlyasını ölä bir problema gibi, angısını lääzım özensinnär çözmäâ hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraŧıyı savaşınnar aydınlatmaklan hem üüretmäklän yardım etmaa bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naŧional hem halklararası progresiv işlärlän onnarın tanıtıtılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, anguları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lääzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lââzım olsun hepsi bu Deklaraŧiyada bildirilân haklar hem serbestliklär, hiçbir ayırtısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil lââzım yapılsın hiçbir ayırtı devletın ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kışiliinä dokunmamak hakı var.

Yazı 4

Kimsey diil lââzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbir türlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lââzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyektı olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayırtısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraŧiyayı bozan diskriminaŧiyadan hem bölä diskriminaŧiya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanının hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer kostituŧiya ya kanon tarafından ona verilân haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmäk için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadını göstermäk için var hakı, cümlä birtakımnık temelindä, ıstemäa onun daavası bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylı verilmediysä.

Kimsey yok nasıl cezalandırılsın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması için yada

yapmaması için, eer yapıldı zamanda o cürüm național zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaathıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıttā, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılın kendi kişi hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviniä, onun Yazışma saklılına yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var haki kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

Herbir insanın var haki serbest er diiştirmää hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.

Herbir insanın var haki çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmää memleketinä.

Yazı 14

Herbir insanın var haki sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.

Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılırsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerinä hem prințiplerinä karşı gidän işlär için.

Yazı 15

Herbir insanın var vatandaşlık haki.

Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlı yada onun haki kendi vatandaşlını diiştirmää.

Yazı 16

1.Yaşlarını dolduran adamnarın hem karıların var haki, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerinä, evlenip aylä kumıaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayırılarkan.

Evleümäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllınnan.

Aylä— cümleinin bir natural hem ana kısmı hem onun var haki cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

Herbir insanın var haki mal saabisi olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.

Kimseyin elindän zakonsuz mal diil läüzüm alınsın.

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din haki; bu haka girer serbestlik diiştirmää kendi diinini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekı başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual

adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakkı serbestli fikirlerinä hem onların serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerinä uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

Herbir insanın var hakkı uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.

Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsii nesoy-sa kuruluşa (asotiatieyä).

Yazı 21

Herbir insanın var hakkı pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılınnan.

Herbir insanın var birtakım hakkı kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.

Halkın isteyişi lääzım olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları lääzım yapılınnar universal hem birtakım seçim hakkınnan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, hakkı var sotial yardımına hem onun saygılın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için lääzım olan ekonomika, soțial hem kultura hakların gerçekleştirmesinä national yardımınarı hem milletlärarası işbirlii yolunnan hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

Herbir insanın var hakkı çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.

Herbir insanın var hakkı hiçbir ayırtısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.

Herbir çalışan insanın var hakkı almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, lääzım olduynan, eklener başka sotial yardımınarı.

Herbir insanın var hakkı kurmaa profesıonal birlikleri hem girmää profesıonal birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var hakkı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izinina (otpuskaya).

Yazı 25

Herbir insanın var hakkı ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem lääzım olan soțial izmetleri, angısı lääzım olêr korumaa saalını hem

varlını, kendisinin hem aylesinin, hem hakı yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtârlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplär üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.

Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım hakı. Hepsi uşaklar, duuan evlilikä ya evlilik dısında, läázım kabletsinnär birtakım sotial yardımı.

Yazı 26

Herbir insanın var üürenmāk hakı. En az başlantı hem genel üürenmāk läázım olsunar ödeksiz. Başlantı üürenmāk läázım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol läázım açık olsun herkezinä, üüsek üürenmāk tä läázım hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.

Üürenmāk läázım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büük saygılanmasına. Üürenmāk läázım yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsım hepsi miiletlär, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.

Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmāk forması ayırmaa.

Yazı 27

Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesindä hem faydalanmaa onun hayırlarınnan.

Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptı bilim, literatura ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soțial hem halklararası düzenä, aıgısında bütün haklar hem serbestliklär, sıralanan bu Deklaraıyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

Haklarını hem serbestliklerini gerçeleştirärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçeleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak bollarına uygun olması için.

Bu hakların hem serbestliklerin gerçeleştirilmesi hiçbirtürlü diil läázım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlär Kurulun neetlerinä hem printiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklaraıyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilere veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraıyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.